

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 2 april 1909, kl. 5 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utförande genom tullverkets egen personal af det arbete, som i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag, m. m.

I en inom Andra Kammarerna väckt motion, n:o 39, har herr Röing *Motionen.* hemställt, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i ändamål, *dels* att tullverket må med egen personal öfvertaga och utföra det arbete som nu i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag, *dels ock* en för hela riket gällande taxa å afgifter för detta arbete må utfärdas. Till stöd för denna hemställan anför motionären följande:

»De reglementen, som föreskrifva, att arbetet med upppackningen och vägningen vid vissa varors förtullning i en del hamnar skall utföras på varuemottagarnes bekostnad af ett packhuslag, hafva vid upprepade tillfällen gifvit anledning till klagomål, hvilka i sin ordning föranledt förslag till ändring i dessa bestämmelser.

Från näringslivets sida hafva nämligen framställts kraf dels på ändring och lindring i den gällande taxan, som är olika på olika orter, dels på rätt för varuemottagare att med egna arbetare få åtminstone delvis utföra packhuslagets åligganden, dels ock på förpliktelse för tullverket att

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 8 Häft. (N:o 8). 1

med egen personal och på statens bekostnad öfvertaga dessa åligganden. Detta framgår af följande på sin tid gjorda förslag och uttalanden».

Hvad först själfva taxan beträffar, så fortfor den i mars 1687 utfärdade att gälla i cirka 200 år, alldenstund 1830 års taxa rörande dragarepenningarne i stort sedt upptager samma afgifter, dock med den skillnad, att enligt 1687 års taxa packhuskarlarne i Göteborg skulle erhålla samma dragarepenningar som deras vederlikar i Stockholm, då däremot enligt 1830 års »Sporteltaxa för Tullverkets Tjänstemän och Betjente» dragarepenningarne för packhuskarlarne i Göteborg skulle utgå med $\frac{2}{3}$ af hvad deras vederlikar i Stockholm skulle bekomma. Denna 1830 års taxa hade dock icke varit i kraft i mer än ett tiotal år förrän handels societeten i Göteborg anhöll, att densamma skulle nedsättas, hvilken anhållan dock afslogs. Upprepade ansökningar under 1880- och 1890-talen från Göteborgsfirmors sida om nedsättning i packhusafgifterna ledde lika litet till för sökandena önskvärdt resultat.

Äfvenledes hade förut en gång förslag framkommit, att taxan skulle höjas — dock ej från packhuskarlslagens utan från packhusinspektionens i Göteborg sida — emedan bland annat en rätt betydlig utvidgning af packhusområdet i Göteborgs hamn ägt rum, hvilken förhöjning dock afstyrktes af såväl tullchefsdistriktsämbetet som handelsföreningens fullmäktige och stadsfullmäktige i nämnda stad, alldenstund »en sådan tillökning säkerligen skulle framkalla klagomål från de trafikerandes sida». Någon höjning kom därför ej då till stånd. Först 1898 vidtogs en höjning af taxan för Göteborg.

Köpmännens och industriidkarnes kraf på rätt att åtminstone delvis med eget folk få utföra packhuskarlarnes arbete har aldrig rönt tillmötesgående från vederbörande myndigheters sida. Så ingick handelsfirman C. Barchman & C:o i Göteborg såsom ägare af åtskilliga vid Ryanäs på Hisingen uppförda magasin till förvarande af importerade eldfarliga oljor till Kungl. Maj:t med anhållan om tillåtelse att med eget folk få ombesörja handtlangningen vid vägningen af oljefaten, men genom kungl. bref af den 28 december 1872 afslogs denna hemställan. Genom nådigt bref af den 12 oktober 1889 afslog Kungl. Maj:t en från Sveriges allmänna handelsförenings styrelse inkommen ansökan, att varuemottagare bland annat skulle äga rätt att vid tullbehandlingen af varor å fartyg och kaj få begagna eget arbetsmanskap.

Förslag, att tullverket med egen personal och på statens bekostnad

skulle öfvertaga packhuskarlarnes åligganden, hafva likaledes vid upprepade tillfällen framställt från näringsidkarnes sida, och åtminstone vid ett tillfälle ha vissa tullmyndigheter i princip förklarat detta kraf berättigadt. En svensk-norsk kommitté hade nämligen på 1850-talet i sitt betänkande rörande förslag till ny tulltaxa och vissa i samband därmed väckta frågor, bland annat rörande »vedergällning till de vid tullpackhusen anställda dragarne», framhållit, »att det väl torde förtjäna att undersökas, huruvida icke äfven denna på trafiken lagda skatt må helt och hållet borttagas samt kronan af tullmedlen bekosta den med dragarepenningarne afsedda aflöning». Med anledning af detta betänkande yttrade dåvarande cheferna i västra, södra och sydöstra tulldistrikten i sitt utlåtande den 25 augusti 1856 till generaltullstyrelsen, att hvad hufvudsyftemålet i denna punkt beträffar, eller att dragarepenningarne såsom en på trafiken lagd skatt må helt och hållet borttagas och att kronan i stället af tullmedlen bör bekosta den med nämnda umgäld afsedda aflöning, »så vilja vi ej bestrida den allmänna regel, som i kommitterades betänkande är uttryckt, eller att en handlande, utöfver den fastställda tullsatsen, för varuinförseln icke må betungas med några afgifter af hvad namn och beskaffenhet som helst». Tulldistriktscheferna ansågo dock, att kommitterades i detta ämne gjorda framställning icke för närvarande borde föranleda till någon åtgärd, bland annat därför, »att detta arbetsmanskap, om det aflönades af kronan, sannolikt icke i allmänhet skulle så anstränga sig som nu är fallet, då aflöningen skall af enskilda personer uttagas» och »att packhuskarlarnes inympande på tullverket på mer eller mindre direkt sätt lätteligen kunde vid tillfällig stockning i handeln och däraf föranledd minskning i dragarepenningarne framkalla anspråk på särskilda aflöningstillskott».

Sveriges allmänna handelsförenings styrelse ingick äfven på sin tid till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan, att varuemottagare måtte befrias från alla extra utgifter i och för varors tullbehandling å vanlig expeditionstid och särskildt från så kallade dragarepenningar till de i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping anställda packhuskarlar, hvilken ansökan dock genom ofvannämnda nådiga bref af den 12 oktober 1889 af Kungl. Maj:t afslogs. Tio år senare ingick börssällskapet i Göteborg till Kungl. Maj:t med en liknande ansökan, men med samma resultat.

Från packhuskarlarnes egen sida har åtminstone ett alternativt uttalande gjorts till förmån för en sådan förändring, då styrelsen för de vid Stockholms tullpackhus anställda ordinarie packhuskarlarne för cirka 2 år sedan inlämnade till generaltullstyrelsen en skrift, i hvilken de anhålla, att an-

tingen den då gällande taxan betydligt borde höjas — enligt Stockholms handelskammares utlåtande till Kungl. Maj:t med cirka 50 % — eller, om denna anhållan ej kunde bifallas, att staten måtte öfvertaga packhuskarlarnes förpliktelser mot allmänheten och anställa packhuskarlarne såsom statens löntagare.

Generaltullstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte, med bifall till sökandenas därom gjorda anhållan och i enlighet med det af dem utarbetade förslag, ändra den af Kungl. Maj:t den 18 januari 1895 fastställda taxa å dragarepenningar i Stockholms tullpackhus.

Stockholms köpmannaförenings handelskammare anförde uti skrifvelse till Kungl. Maj:t af den 27 februari 1907 — jämte det handelskammaren yttrade sig om den ifrågasatta förhöjningen af packhuskarlarnes ersättning — att enligt handelskammarens uppfattning, det arbete, för hvilket dragarepenningarne utgjorde ersättning, borde utan särskild kostnad för trafikanterna utföras af tullverket, för så vidt det för ett behörigt skötande af tullbehandlingarna vore nödvändigt, att de ifrågavarande bestyren med varors transport och varukollis öppnande m. m. ombesörjdes af en för ändamålet särskildt anställd personal; att i hvarje fall en genomgripande förändring af den förhandenvarande ordningen vore erforderlig, därvid torde böra tillses, att det nuvarande skräväsendet lämnade rum för en mera tidsenlig organisation, åt hvilken gäfvos en fastare ställning än den, som intoges af packhuskarlarne; samt att, därest vid en förnyad pröfning af frågan om dragarepenningarnes afskaffande det emellertid befunnes, att dessa umgälder fortfarande borde påläggas trafikanterna, det dock borde medföra vissa angifna fördelar, om packhuskarlarne antoges af generaltullstyrelsen.

Vid föredragning af ärendet fann Kungl. Maj:t godt att fastställa den af packhuskarlarne föreslagna taxan, men uppdrog samtidigt åt generaltullstyrelsen att verkställa utredning, huruvida icke nu gällande föreskrifter angående skyldighet för varuemottagare å vissa tullplatser att vid förtullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar borde ersättas af bestämmelser vare sig i syfte, att varuägarne medgäfvos rätt att själfva, i större eller mindre mån, ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne, eller därom, att samma arbete öfvertages af tullverkets personal, och i sammanhang därmed föreskrift meddelas, att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningar skulle ingå till statsverket, samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Härigenom fick icke blott generaltullstyrelsen utan äfven packhusinspektionerna och handelskamrarna i de större importhamnarna tillfälle att yttra sig i frågan.

Packhusinspektionen i Göteborg anförde uti skrifvelse den 27 april 1907:

Hvad först beträffar det första alternativets antagande eller öfverlåtande på varuägarne själfva att ombesörja handtlangningsarbetet med varornas framförande till platsen för förtullningsförrättningen, kollynas öppnande, uppvägning, bortförande från vågen etc., skulle, med den utsträckning trafiken i allmänhet numera tagit och den snabbhet i expeditionen, som numera fordras, ett sådant arbete icke med nöjaktig säkerhet för kronans tullintäkt vara möjligt att utföra vid de olika godsägarnes ständigt växlande, mer eller mindre vid dylikt sysslande ovana folk. Ej ens vid de utom packhusen försiggående expeditionerna skulle det vara tillrådligt att lägga i händerna på främmande oansvariga personer det vana och pålitlighet kräfvande arbetet med vågattiraljens skötande, hvarigenom tidsödande afbrott i tullbehandlingsarbetet måste tänkas inträffa, om de olika varuägarnes manskap ej genast vore till handa att omedelbart aflösa hvarandra. En gifven följd af ett dylikt medgifvande skulle äfven blifva packhuskarlsinstitutionens afskaffande, och detta måste packhusinspektionen, så länge ansvaret för de härstädes importerade varumängdernas behöriga tullbehandling hvilat på inspektionen, för sin del på det lifigaste afstyrka.

Hvad åter angår det senare uppställda alternativet, eller att packhuskarlarnes arbete skulle öfvertagas af tullverkets personal, är det packhusinspektionens bestämda öfvertygelse, att ett sådant arrangemang icke skulle lända importrörelsen till åsyftad nytta, då man svårligen af en fast aflönad personal skulle kunna uttaga det intensiva arbete på hithörande område, som den växande importen kräver, för att icke stockning i trafiken skulle uppstå, och hvaremot botemedlet enbart är att söka uti den ökade arbetsintensitet betingsarbetet medför, med däraf betingade möjlighet till högre inkomst för arbetsorganet. Indragning till statsverket af de enligt fastställda taxor packhuskarlarne nu tillkommande dragarepenningar torde säkerligen icke betäcka utgifterna för den betydande tillökning i tullpersonalen, som härigenom blefve af nöden, för att icke nämna den ökade tunga, som skulle för statsverket uppstå genom den på tullverkets stat uppförda packhuskarlspersonalens i sinom tid inträdande pensionering.

Äfven packhusinspektionen i Malmö afgaf yttrande i frågan, däri på

hufvudsakligen samma skäl, som här ofvan anförts af packhusinspektionen i Göteborg, de ifrågasatta ändringarna afstyrktes.

Handelskammaren i Göteborg åter har uti afgifvet yttrande i hufvudsak uttalat samma uppfattning som Stockholms köpmannaförenings handelskammare samt anhöll,

att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte, att det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande i Göteborg utföres af de så kallade packhuskarlarne, komme att öfvertagas af tullverkets personal utan särskild kostnad för varuemottagarne eller, därest för berörda arbete en särskild afgift anses böra upptagas, densamma komme att uppbäras af statsverket.

Generaltullstyrelsen afgaf den 24 februari 1908 sitt yttrande till Kungl. Maj:t och ansåg sig sakna skäl att föreslå några dylika bestämmelser, som ifrågasatts, och af enahanda grunder afstyrkte styrelsen hos Kungl. Maj:t bifall till den af handelskammaren i Göteborg gjorda framställningen om öfverflyttning på tullverkets personal af packhuskarlarnes nuvarande arbete. Som skäl för denna sin ståndpunkt framhåller generaltullstyrelsen, att det för importörer och speditörer endast vid import af varor i större kvantiteter vore fördelaktigare använda eget arbetsfolk, men att däremot vid import af mindre sändningar och enstaka kolly detta endast undantagsvis skulle vara fallet. För tullverket däremot lämnade en dylik anordning ej betryggande garantier för tullbehandlingsmålens snabba och säkra handhafvande, liksom tullförvaltningen i så fall ej kunde ansvara för ordningen och godsets säkerhet inom själfva packhuslokalerna, och torde bibehållandet af packhuskarlarnes uteslutande rätt i fråga om verkställande af handräkningsbestyren vid förtullningarne få anses som en nödvändig ekonomisk förutsättning för packhusinspektionens fortvaro.

Rörande frågan att tullpersonalen skulle öfvertaga packhuslagens åligganden, och att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningarne skulle ingå till statsverket, så afstyrker generaltullstyrelsen detta, dels emedan en dylik anordning skulle föranleda icke obetydliga kostnader för statsverket, om afgifterna skulle utgå efter samma grunder, som de nu gällande, dels ock emedan en sådan anordning ej skulle medföra något gagn för varuemottagaren eller tullverket.

Kungl. Maj:t har den 24 april 1908 till följd af detta generaltullstyrelsens yttrande och handelskammarens i Göteborg ansökan beslutat att icke någon ändring i nu gällande bestämmelser i förevarande ämne för närvarande bör vidtagas.

Motionären anför vidare, under förmenande att frågan kommit i ett nytt läge genom arbetsinställelserna och konflikterna under förra året:

Under pågående arbetskonflikt i Malmö i somras uppmanades, enligt motionären från Malmö köpmannaförening inkommet meddelande, packhuskarlarne vid tullpackhuset i Malmö af arbetareorganisationerna därstädes att icke taga någon som helst befattning med blockeradt gods. Denna hemställan efterkoms ock af de extra packhuskarlarne, men de ordinarie fullgjorde sina åligganden, intill de extra förklarade sig genom nedläggandet af allt arbete skola påbörja strejk, om de ordinarie packhuskarlarne lastade blockeradt gods på varuägarnes arbetsåkdon, hvilket arbete ingår i därvarande tullpackhuskarlars åligganden. Alldenstund de ordinarie packhuskarlarnes antal då endast uppgick till 21, ansågo dessa sig icke ensamma kunna utföra arbetet, utan förklarade sig villiga rätta sig efter de e. o. packhuskarlarnes påbud. Detta inverkade själfklart i hög grad störande på arbetet vid tullpackhuset i Malmö, och då vederbörande tullmyndighet själf tycktes stå fullständigt maktlös, och tillståndet inom packhuset blef allt värre och värre, beslöto Malmö köpmän taga saken i egen hand och erinra packhusinspektionen om den egendomliga ställning, den intog gentemot sina arbetare, liksom Malmö köpmannaförening i skrifvelse vände sig till packhuskarlarne i Malmö och i telegram till generaltullstyrelsen i frågan.

Följden blef, att de ordinarie men jämförelsevis få packhuskarlarne inställde sin partiella strejk och utförde allt arbete, som ålåg dem, men att däremot de e. o. packhuskarlarne, således det stora flertalet, nedlade allt arbete i packhuset. De i striden invecklade arbetareorganisationerna förmådde äfvenledes varuutkörarne i staden att ej forsla blockeradt gods, hvarigenom striden ändå skarpare tillspetsades och tillståndet för näringsidkarne blef ännu olidigare. Arbetsfred afslöts till sist på de villkor, att de 21 ordinarie packhuskarlarne upptogo 19 af de strejkande e. o. packhuskarlarne som ordinarie i laget, och förklarade dessa då vilja åtaga sig all dem åliggande befattning med godset.

I Stockholm förekom visserligen icke någon strejk, men de e. o. packhuskarlarne vägrade dock att taga befattning med blockeradt gods.

Stockholms handelskammare ingick härpå till generaltullstyrelsen med skrifvelse af den 18 juli 1908, däri handelskammaren på grund af hvad sålunda förekommit framhöll att tiden nu vore inne att mot fast aflöning anställa packhuskarlarne i tullverkets tjänst; och hemställde handelskammaren om ökning i de ordinarie packhuskarlarnes i Stockholm antal.

Till följd af denna skrifvelse inkom packhusinspektionen i Stockholm den 24 aug. i fjol till generaltullstyrelsen med ett yttrande, i hvilket bland annat framhålles, »att inspektionen ej ser sig hafva någon rättighet att bestämma de ordinarie packhuskarlarnes antal, utan torde dessa fortfarande, liksom hittills, och enär de ej aflönas af statsverket, böra själfva få därom besluta». Häraf framgår, att äfven packhusinspektionen i Stockholm anser sig stå så godt som maktlös mot packhuskarlsskrået att åtminstone i af Stockholms handelskammare önskad riktning afhjälpa de beklagliga missförhållandena.

Äfven i Göteborg vägrade de e. o. packhuskarlarne att taga befattning med lastning och lossning af det blockerade godset under pågående hamnarbetarestrejk i fjol.

Men, säger motionären, det är icke blott af dylika anledningar som strider, hvilka menligt kunna verka hindrande på handelns och sjöfartens lugna utveckling, uppstått till följd af packhuskarlsskrået. Af helt naturliga skäl hafva de ordinarie packhuskarlarne funnit med sina ekonomiska intressen förenligt, att de vore så få som möjligt, på det att de, sedan de med en mången gång jämförelsevis låg betalning aflönat sina arbetare, sinsemellan skulle kunna fördela i största möjliga lotter den återstående rätt betydande inkomsten af packhusafgifterna. Ja, icke nog härmed, utan de nyantagna ordinarie packhuskarlarne hafva åtminstone i Göteborg först fått arbeta som »halfkarlar» och »trekvartskarlar», innan de erhöle full delaktighet i lagets vinst. Packhuskarlarnes arbetare i Göteborg funno för ett par år sedan sina inkomster till följd af de dyrare lefnadsomkostnaderna alltför otillfredsställande och vände sig därför till packhuskarlslaget med anhållan om löneförbättring, hvilken begäran dock ej beviljades. Detta hade till följd, att dessa packhuslagets arbetare för att genomdrifva den önskade och, som de ansågo, nödvändiga löneförbättringen, bildade en fackförening med anslutning till transportarbetareförbundet. Tvist uppstod emellertid, och fordrade packhuskarlslaget enligt uppgift bland annat, att deras arbetare skulle utgå ur fackföreningen, hvarigenom striden från arbetarepartiets sida förklarades som en strid om föreningsrätten. Densamma drog ut på tiden, så fråga uppstod om ej transportarbetareförbundet skulle ställa sig solidarisk med packhusarbetarefackföreningen, hvarigenom Göteborgs hamn kunde och antagligen skulle ha förklarats i blockad till stor skada för vårt näringslif. Tack vare i första rummet utomståendes ingripande afvärdades den gången faran för en dylik strid.

Dessa framdragna exempel borde enligt motionären fullt tydligt ådaga-

lägga, huru otillfredsställande och föga betryggande de nu gällande bestämmelserna äro rörande vissa varors vägning och uppäckning vid förtullningen medelst det åldriga packhuskarlsskrået. Man kan med skäl fordra, och det torde för öfrigt vara en bjudande plikt, att statsmakterna införa andra bestämmelser, hvarigenom såväl statens som varuemottagarnes intressen vid varors förtullning på det mest tillfredsställande och betryggande sätt tillvaratagas. Och såvidt motionären kan finna, är det enda tillvägagångssättet att tillmötesgå det så många gånger från näringslivets män framställda förslaget, att tullverket med egen personal utför de åligganden, som tillkomma packhuslaget.

Motionären upptager dock ej i denna sin motion det gamla krafvet, att arbetet skall äga rum på statens bekostnad, trots det motionären anser denna fordran fullt berättigad, då tullverket för att möjliggöra en förtullning måste genom en uppäckning undersöka och väga varan, för hvilket arbete varuemottagaren ej bör hafva någon som helst kostnad, lika litet som t. ex. en varuafsändare betalar statens järnvägar en särskild afgift för vägning af det gods, han inlämnar till befordran. Men då ej minst af senaste sommarens händelser framgått, att långt viktigare än frågan om en afgift skall betalas för uppäckningen och vägningen af det importerade godset, är krafvet på att få sådana anordningar genomförda, hvilka lämna största möjliga garanti för packhusarbetets lugna utförande till statens och näringslivets fromma, anser motionären, att Riksdagen bör anmoda Kungl. Maj:t utarbета en för alla tullstationer gällande taxa för det nuvarande packhuskarlsskrået, och bära afgifterna fastställas till ett sådant belopp, att staten därigenom erhåller full ersättning för alla de kostnader, som uppstå genom en sådan anordning.

Härmed bortfaller det ena anförda skälet mot reformen. Det andra skälet, som först 1856 och sedermera vid upprepade tillfällen af tullmyndigheterna framhållits, att man ej af tullpersonalen kunde vänta samma arbetsintensitet som af arbetare tillhörande det fria packhuskarlsskrået, torde ej ha någon som helst betydelse, då erfarenheten visat, att statens öfriga verk, såsom järnvägen, posten, telegrafan etc., på ett fullt tillfredsställande sätt genom sin vid verket anställda personal utföra det arbete, som för verkets tillfredsställande funktion kräves.

Men trots sommarens händelser stå vissa tullmyndigheter ännu fullständigt oförstående till behovet af en förändring i de nuvarande anordningarne med packhuskarlsskrået. Så förordade packhusinspektionerna såväl i Malmö som i Göteborg uti inlagor till generaltullstyrelsen under

december 1908 på i hufvudsak af dem förut angifna skäl packhusinstitutionens bibehållande.

Öfver motionen har Andra Kammarens tillfälliga utskott afgifvit följande yttrande:

*Andra
Kammarens
utskotts
yttrande.*

Enligt hvad utskottet kunnat inhämta, gör sig en enstämig opinion gällande bland köpmännen i de större städerna, att den nuvarande packhuskarlsinstitutionen bör afskaffas och att dess arbete bör öfvertagas af tullverkets egen personal. Som stöd för sin mening har motionären äfven kunnat åberopa Stockholms köpmannaförenings handelskammare, Göteborgs handelskammare och Malmö köpmannaförening. Dessa framställningar från handelsvärlden har utskottet för sin del ansett vara af mycket stor betydelse för frågans afgörande.

Det viktigaste skälet för institutionens afskaffande anges vara de möjligheter för afbrott i arbetet, som vidlåder densamma, på grund af dess gammaldags skråmässiga beskaffenhet* och egenskap af att vara en arbetsgifvare, bestående af ett arbetslag, som tagit aflönade arbetare, »extrakarlar», i sin tjänst. Om tullverket med egen personal helt öfvertog packhuskarlsinstitutionens arbete, skulle »man vinna en viss trygghet för att icke några afbrott i arbetet förekomme» och »tillräcklig garanti för en under alla omständigheter ostörd fortgång af arbetet». I synnerhet under sommarens hamnarbetarekonflikt, då de e. o. packhuskarlarne indrogos i striden såväl i Malmö som i Stockholm och i Göteborg, visade det sig, att packhuskarlsinstitutionen, enligt köpmännens uppfattning, ej kunde ombesörja en obehindrad tullbehandling af varorna. Malmö köpmannaförening skrifer äfven till utskottet, att densamma, med åberopande af det som i ärendet förut andragits, »vill särskildt framhålla, att det sätt, på hvilket ifrågavarande angelägenhet för närvarande är ordnad, icke erbjuder, enligt hvad arbetskonflikten i Malmö i somras utvisade, tillräcklig garanti för en ostörd fortgång af arbetet. En sådan skulle obestriddigen säkrast uppnås därigenom, att allt det arbete, som tullbehandlingen medför, förrättas af en hos tullverket anställd och där aflönad personal.» »På grund häraf får köpmannaföreningen uttala önskvärdheten däraf, att utskottet måtte benäget till förekommande, om möjligt, af ett återupprepande

* Den 22 november 1502 eller 1503 utfärdades af stadens trenne borgmästare Niels Scriffuer, Oleff Mickelson och Rawald Jonsson »in nomine sancte et individue trinitatis» den första skråstadgan för dragarelaget i Stockholm. Nya bestämmelser utfärdades af borgmästare och råd den 27 februari 1639. Ur denna skråinstitution torde såväl det nuvarande packhuskarlslaget som vindragarlaget i Stockholm ha utvecklats med den ökade handelsomsättningen.

af sådan handel och industri hämmande olägenhet, som hittills ägt rum, hos Riksdagen tillstyrka bifall till motionen.»

I likhet med handelsidkarna anser utskottet det vara uppenbart, att anledning till störingar i tullbehandlingen lätt skall yppa sig, då forslingen af varorna från kaj till packhus, deras öppnande, vägning och återförande skall ske genom en så säregen entreprenörorganisation som packhuskarlsinstitutionen. I februari 1908 bestod densamma t. ex. i Göteborg enligt packhusinspektionens uppgift af följande personal:

19 så kallade »helkarlar» med en inkomst af 2,400 kronor.

11 så kallade »trekvartskarlar» med en inkomst af 1,800 kronor.

1 pensionär med ett understöd af 1,200 kronor.

31 extra packhuskarlar med en aflöning af 1,092 kronor samt 19 andra arbetare.

Packhuskarlsinstitutionens stadgar skola godkännas af packhusinspektionen i resp. städer. De senast fastställda torde vara Göteborgs (7 dec. 1908). Första paragrafen i packhuskarlslagets stadgar i denna stad lyder: »Medlem af packhuslaget, s. k. packhuskarl, som antages och afskedas af packhusinspektionen i Göteborg, skall vid antagandet vara känd att föra ett redbart, nyktert och ordentligt lefnadssätt, vid antagandet förete präst- och läkareintyg samt intyg om god frejd som ock att han ej understödjer eller tillhör någon socialistisk förening eller annat förbund af hvad slag det vara må, som står under främmande, af packhusinspektionen ej godkänd ledning.» Redan af denna bestämmelse i stadgarna framgår det, att meningsskiljaktigheter angående stadgarnas innehåll, lätt nog kunna uppstå. Det bör äfven anmärkas, att det ligger uti packhuskarlslagets intresse att få de af Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställda afgifterna för dess arbete tidvis förhöjda. Uti importhandelns intresse ligger det däremot att dessa bli så konstanta, som möjligt. Det motsatsförhållande, som härigenom inträder, kan ej undgå att vålla olägenheter. Men ännu större konflikthanledningar ligga däri, att det godkända packhuskarlslaget, som har ekonomiskt intresse af att vara så litet som möjligt, i sin ordning anställer och aflönar arbetare för att utföra den hufvudsakliga delen af packhusarbetet. Packhuskarlslaget kommer därigenom i en privat arbetsgifvares ställning och blir intimt beroende af rörelserna på arbetsmarknaden. Dels kommer laget, som erfarenheten visat, tidvis i lönestrid med sina egna arbetare, dels kan det invecklas i konflikter, som utkämpas af det förbund lagets arbetare tillhör och kan som i Göteborg för några månader sedan (23 november 1908) själfvt bli blockeradt.

Alla sådana konfliktorsaker, som må finnas uti organisationen af varu-transporten vid tullbehandlingen, anser utskottet det vara af stor vikt att undanröja för att näringslivet må kunna utveckla sig så ostördt som möjligt. I öfverensstämmelse med motionären anser utskottet, att förhållandena skulle väsentligt förenklas, om tullverkets egen personal skötte det arbete, som nu utföres af det åldriga packhuskarlsskrået. På arbetare i allmän tjänst kunna andra anspråk för arbetets obehindrade fortgång ställas än på dem, som stå i tjänst hos en privat arbetsgifvare, äfven om denne är ett privilegieradt packhuskarlslag. Det synes utskottet därför som om största möjliga säkerhet för tullbehandlingsens behöriga gång genom denna förändring skulle ernås.

Äfven andra fördelar skulle vinnas genom denna reform. En jämförelse mellan packhuskarlstaxorna, som Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställt, visar, att de äro mycket olika för skilda orter. Detta gäller såväl afgiftsbeloppens storlek för varor af samma slag och vikt som för likartadt arbete och ersättnings bestämmande vid skada eller förlust, som vållas af packhuskarlarna. Som exempel må nämnas, att medan taxan för Göteborg bestämmer att »för sådana kolli hvilka i och för tullbehandling måste upp-packas skall betalas dubbelt, ersättning för återinpackning däri inberäknad», så finnes ej något motsvarande stadgande i Malmö.

Om packhuskarlsinstitutionen blefve ersatt med tullpersonal, skulle i och med detsamma möjlighet beredas för en utjämning af de rådande olikheterna. De afgifter, som komma att behöfva upptagas för det arbete packhuskarlarna förut plägat utföra, skulle då bestämmas af staten, hvarigenom möjliggöres att åstadkomma den likformighet mellan taxorna, som handelsvärlden önskar.

Sannolikt skulle reformen också medföra bättre kontroll vid räknin-garnas utskrifvande än nu, och troligen behöfde taxorna ej ställas högre än för närvarande, emedan den packhuskarlslaget nu tillkommande vinst-andelen af arbetet skulle bortfalla.

Gentemot den uppfattning, som hyllas af näringslivets män, före-träda kungl. generaltullstyrelsen och resp. packhuskarlsinspektioner alldeles motsatt mening. Generaltullstyrelsen anser, att den nya anordningen ej skulle medföra något gagn för varuemottagaren eller tullverket. Som köp-männen själfva förklarat sig önska reformen, har utskottet endast ansett sig böra granska de skäl, som från tillverkets sida framförts för att visa, att densamma ej för verket skulle vara gagnande.

Det förnämsta skälet emot den åsyftade anordningen torde vara den

ökade kostnad för statsverket, som föranledes af en utvidgning af dess personal. Enär motionären i sin hemställan förutsätter, att dessa kostnader skola betäckas af importhandeln enligt en för hela riket gällande taxa å afgifter för packhuskarlsarbetet, så bortfaller detta skäl emot reformen.

Ett annat är det, som tulldirektören i Göteborg framhåller genom sitt uttalande, »att det snabba och energiska betingsarbete, som af det nuvarande lagets styrka utföres, alldeles säkert icke skulle af en på tullverkets stat organiserad fast aflönad lika stor arbetspersonal kunna uträttas». Häremot har motionären med all rätt anmärkt, att arbetsintensiteten vid statsjärnvägarna, posten och telegrafan ej kan anses vara lägre än uti de privata yrkena, och att samma erfarenhet torde vinnas inom tullverket som hos statens öfriga verk, om packhuskarlslagets medlemmar blefve statstjänare.

En praktisk svårighet vid reformens genomförande ligger onekligen däri, att packhusarbetet i viss mån har karaktär af säsongarbete i några af de större städerna och därför kräfvat en med årstiderna något växlande arbetsstyrka. Det synes utskottet emellertid som om staten ej borde ha sämre möjlighet att lösa denna svårighet än en privat arbetsgifvare. Genom sådana bestämmelser i anställningskontrakten, hvarigenom arbetet på öfvertid under vissa omständigheter kan tillgripas i större utsträckning, torde man kunna undgå alltför stora förändringar af den invanda arbetarkåren, och det bör ej möta något större hinder för staten att kunna erhålla det fåtal arbetare, som tidvis kunna behövas utöfver densamma. Samma erinring om behovet af en växlande arbetsstyrka på grund af arbetets natur torde för öfrigt kunna anföras mot den personal, som redan nu är i tullverkets tjänst. Utskottet har sålunda ansett den reform, som motionären föreslagit, äga så obestridda fördelar, att det vill tillstyrka hans hemställan. Motionären synes emellertid ta för gifvet att en för hela riket gällande taxa måste utfärdas, om reformen skall genomföras utan särskild kostnad för staten. Utskottet har ej velat ingå på detta särskilda spörsmål utan vill endast i likhet med motionären uttala, att reformen ej bör åsamka statsverket någon förlust.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa, att Andra Kammaran för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, dels angående på hvad sätt tullverket må med i dess tjänst anställd personal öfvertaga och utföra det arbete, som nu i en del hamnar åligger där be-

*Andra
Kammarans
utskotts
hemställan.*

fintliga packhuskarlslag, dels äfven huru detta arbete må kunna utföras utan särskild kostnad för staten, samt att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga förslag till de åtgärder, som af utredningen må för-anledas.

Utskottets förslag har af Andra Kammaren godkänts, hvarefter ärendet öfverlämnats till Första Kammaren, som hänvisat detsamma till förberedande behandling af sitt andra tillfälliga utskott.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med hvad Andra Kammarens utskott anfört, finner utskottet tillräcklig trygghet för varors obehindrade tullbehandling ej kunna ernås med bibehållande af packhuskarlsinstitutionen, samt att vid sådant förhållande annan lämplig utväg ej torde finnas än att tullverket med egen personal utför arbetet. Likaledes ansluter sig utskottet till den af Andra Kammarens utskott uttalade åsikten, att kostnaderna för ifrågasatta ändringen komme att ökas, skola betäckas af importhandeln.

På grund af hvad sålunda förekommit, hemställer utskottet,

att Första Kammaren ville biträda Andra Kam-
marens beslut i denna fråga.

Stockholm den 2 april 1909.

På utskottets vägnar:

A. WACHTMEISTER.

Herrar *Benedicks* och *Lindblad* ha begärt få antecknadt, att de ej deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
